ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA" ("LIBERTY")
THE UKRAINIAN NEWSPAPER
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday, by
The Ukrainian Nat'l Ass'n
of America
at 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Subscription:
per year...... $2.00 | Canada & Europe:
half year...... 1.00 | per year...... $3.00
single copy.. .03 | half year...... 1.50

СВОБОДА

УРЯДОВИЙ ОРҐАН У. Н. СОЮЗА В АМЕРИЦІ "SVOBODA" OFFICIAL ORGAN OF THE UKR. NAT'L ASS'N OF AMERICA

ЗАЛОЖ. 1893 РОКУ.
"СВОБОДА" ("LIBERTY")
виходить три рази на тиждень:
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
в Америці
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Передплата:
на рік........ $2.00 | Канада і Европа:
на пів року 1.00 | на рік........ $3.00
поод. число .03 | на пів року 1.50

РІК XXIII. Джерзи Сіти, Н. Дж., второк 2-го марта 1915. Ч. 25. VOL. XXIII. Jersey City, N. J., Tuesday, March 2, 1915. N. 25.

НЕВДАЧА МОСКАЛІВ У КАРПАТАХ.

Коло Станиславова полонили Австрійці 1.250 Москалів.

Німці ідуть з північи на Варшаву.

Анґлійсько-французька фльота пробує дістати ся на Чорне море.

В ГАЛИЧИНІ І НА БУКОВИНІ:

НА БУКОВИНСЬКІЙ ЗЕМЛІ НЕМА ВЖЕ АНІ ОДНОГО НЕПРИЯТЕЛЬСЬКОГО ЖОВНІРА.

БЕРЛІН (бездротна телеґрама до Сейвіл, Л. Ай.), 26. лютого. — З Букарешту, столиці Румунії, доносять, що коли австро-угорська армія цілком прогнала Москалів з Буковини, ставили вони останний опір коло буковинського місточка Бояни (недалеко ріки Прута, чотири милі на схід від Черновець, а дві милі від російської границі).

Російське військо кидало ся до бою з розпучливою завзятостю, але не могло встояти ся перед напором австро-угорської армії.

Телеґрама, яка доносила сюди про сей останний бій на Буковині, зазначує вкінци, що на буковинській землі нема вже ані одного неприятельського жовніра.

МОСКАЛІ НЕ МОГЛИ ВИДЕРЖАТИ ОГНЮ АВСТРІЙСЬКИХ ГАРМАТ.

КЕЛЬН, Німеччина (через Лондон). 26. лютого. — Тутешна часопись „Кельніше Цайтунґ" одержала з Букарешту, столиці Румунії, таку телеґраму:

Остання битва австро-угорської армії з російськими військами на Буковині була коло місточка Бояни. В сїм місточку Москалї були сильно укріпили ся і боронили ся завзято. Також чисельно мали вони перевагу над Австрійцями, тож розправа була вельми тяжка. Одначе Австрійці мали перевагу у своїй добірній артилерії щодо якости і щодо скількости і тому Москалї не могли вдержати ся супроти огню австрійських гармат.

Австрійська артилерія розбила Москалів цілком в тім останнім бою на буковинській землі і змусила їх до утечі в неладі за російську границю до Бесарабії.

АВСТРІЙСЬКА ПОБІДА КОЛО СТАНИСЛАВОВА. — В КАРПАТАХ ЗМУШЕНО МОСКАЛІВ УСТУПИТИ ВІД ДУКЛЯНСЬКОГО ПЕРЕХОДУ.

БЕРЛІН (бездротна телеґрама до Сейвіл, Л. Ай.), 28. лютого. — Нинї прийшла сюди телеґрама з Відня, столиці Австрії, що **австро-угорська армія, яка воює тепер з Москалями в полудневo-східній Галичині, в околици міста Станиславова, осягнула в останнім часі великий успіх**, наслїдком якого австро-угорська армія знаходить ся в тій околици в дуже кориснім положеню.

Число бранців, які дістають ся в руки австро-угорської армії, зростає з кождим днем.

В Карпатах, в Дуклянськім переході (на Лемківщині) за цїлий час битв в останнім часї Москалї понесли самі тільки пораженя, які приносили їм величезні страти. З уваги на повну безуспішність нападів на австрійські становища в тім переході, **Москалї рішили ся залишити тепер дальші напади і закопали ся в ровах на північ від переходу та старають ся удержати ся бодай на своїх становищах перед Дуклянським переходом.**

Управа австро-угорської армії признає російським військам, котрі пробували перебити ся крізь Дуклянський перехід, що вони били ся відважно і з незвичайною витривалостю. Через те австро-угорські війська були виставлені на сильну пробу, **але видержали її з величезним успіхом.** а завдячують се особливо своїй знаменитій артилерії.

АВСТРІЙЦІ ВЗЯЛИ В БИТВІ КОЛО СТАНИСЛАВОВА 1250 МОСКАЛІВ ДО НЕВОЛІ.

ВАШІНҐТОН, Д. К., 1. марта. — Австро-угорська амбасада одержала нинї з Відня, столиці Австрії, таку телеґраму від міністерства заграничних справ:

В Карпатах вчера відбито всї напади.

В полудневo-східній Галичині, в околици міста Станиславова, вдарила вчера приступом австрійська армія на російські становища на кількох горбах і виперла їх на північ. **В тій битві взято до неволї 1250 Москалів.**

В західній Галичині був учера спокій.

МОСКАЛІ В СТРАХУ ПЕРЕД НАСТУПАЮЧИМ ПОХОДОМ АВСТРО-УГОРСЬКОЇ АРМІЇ ДО ДНІСТРА ПОНАД ОБІ БИСТРИЦІ.

ВІДЕНЬ (через Лондон), 28. лютого. — Воєнний кореспондент тутешньої півурядової ґазети „Фремденблят" доносить зі східного поля війни ось-що:

Битви на північних верхах Карпат на полудне від Станиславова в останних днях стали трохи меньше завзяті наслїдком великих снїгів, які в тих днях впали.

Москалї сровадили в ті околиці значні помічні сили. З того видно, що вони мають великий страх перед наступаючим походом австро-угорської армії до Днїстра. Стягнули вони там всї війська, які мали до розпорядимости в цїлій полудневo-східній Галичині.

В КРОВАВІЙ РОЗПРАВІ НАД РІКОЮ ОПОРОМ ПОНЕСЛИ МОСКАЛІ ТЯЖКІ СТРАТИ.

ВІДЕНЬ (через Лондон), 28. лютого. — В Карпатах Москалї напали на наші війська в долині ріки Опір (коло міста Сколе, на шляху до міста Стрий), **але завдано їм там кровавий удар і прогнано на північ** (до ріки Стрий).

Страти, які понесли Москалї в битві над рікою Опором, були великі. Один лише російський полк — 9-тий фінляндський полк—по битві лишив на поли бою **300 убитих і понад 300 ранених. Крім того взяли Австрійці з того полку 730 нераненних жовнірів до неволї.**

Урядовий звіт управи австро-угорської армії подає таке оповіщене:

В західній Галичині над рікою Дунайцем в останних днях були тільки сильні гарматні перепалки.

В Карпатах положенє не змінило ся. Битви продовжають ся на північ від Ужоцького переходу і від Верецького переходу.

Напад Москалів в долинї ріки Опору відбито з тяжкими для них стратами. Полягло там 300 російських жовнірів з одного полку; понад 300 остало з нього ранених, а 730 взято до неволї.

В полудневo-східній Галичині, в околици Станиславова, тривають дальше завзяті бої.

ЯКИЙ Є АВСТРІЙСЬКО-НІМЕЦЬКИЙ ВОЄННИЙ ПЛЯН.

ЖЕНЕВА, Швайцарія, 25. лютого. — Після інформацій з достовірних дипльоматичних кругів у Берні німецько-австрійський плян війни є тепер такий:

Москалів мається ся здержати від дальшого наїзду на Східні Пруси. **Рівночасно мається ся їх прогнати з Галичини і Буковини.** Німецькі союзники мають заняти західну Польщу і взяти Варшаву. Відтак мають побудувати ланцюх непоборимих фортифікацій від Балтику напоперек Польщі і **попри границі Східної Галичини та Буковини.** Здержуючи Москалів сею сильною лінією фортів, Австрія буде мати нагоду справити ся зі Сербією, а велике число німецького війска зможе відступити на західний фронт, аби там докінчити з Францією та Анґлією.

В АВСТРО-УГОРЩИНІ:

АВСТРІЯ ЗАБЕЗПЕЧУЄТЬ СЯ ПЕРЕД ГОЛОДОМ.

ВЕНЕЦІЯ, Італія, 25. лютого. — З Відня доносять, що австрійський міністер рільництва видав відозву до рільників, аби не лишили сего року ані найменьшого кусника землї облогом. У відозві заявляє він: „Мир зависить більше ніж коли від роботи на полях сеї весни. Сила армії і безпеченство держави зависить від того, скільки зародить ріля". Питанє засобів поживи стає ся поважне кождої днини і **правительство сконфіскувало всї магазини збіжа.** Збіже буде продаване під урядовою управою по усталених цінах так, **аби рівномірно розділити засоби між цїле населенє цїлої держави, аби біднїйшим сторонам не було тяжше дістати збіжа і, щоби за нього не переплачували.**

АВСТРІЯ І НІМЕЧЧИНА ПРОТЕСТУЮТЬ.

ВАШІНҐТОН, Д. К., 25. лютого. — Німеччина і Австрія внесли перед тутешним правительством протест проти того, що в Злучених Державах будують ся части підводних суден для Великої Британії і висилає ся їх до Канади.

В РОСІЙСЬКІЙ ПОЛЬЩІ:

НІМЦІ ПОЛОНИЛИ ЗА 3 МІСЯЦІ 26 РОСІЙСЬКИХ ҐЕНЕРАЛІВ.

БЕРЛІН (через Лондон), 1. марта. — Після вістий з Росії, які сюди тепер наспіли, признають в Петроґраді, що Німці в битвах за три останні місяці взяли до неволї 26-ох російських ґенералів.

НІМЦІ КОЛО РОСІЙСЬКИХ КРІПОСТИЙ НАД ВИСЛОЮ І НАД НІМНОМ. — В ОСТАННІМ БОЮ КОЛО ҐРОДНА ПОЛОНИЛИ 1800 МОСКАЛІВ.

БЕРЛІН (бездротна телеґрама до Сейвіл, Л. Ай.), 1. марта. — По недавній німецькій побіді в північній части російської Польщі коло укріпленого Москалями міста Ipашниша (12 миль на полудне від німецької границі у Східних Прусах, а около 50 миль на північ від Варшави), — в якій полонено 10.000 Москалів, Німці посунули ся назад на північний захід, до міста Млави, а відтам зелізничим шляхом посувають ся на полудне до твердинї Новоґеорґієвск, на яку із заходу іде друга німецька армія, котра вже дійшла до Вишґроду (Новоґеорґієвск лежить таксамо як і Варшава над рікою Вислою і є від Варшави віддалений всего около 4 австрійські милї).

На північний захід від російської кріпости Ґродна (місто Ґродно лежить над рікою Німном, на схід від мазурських озер у Східних Прусах, а около 30 австрійських миль на північний схід від Варшави) відбили Німці російський напад і **полонили 1.800 Москалів.**

В РОСІЇ:

РОСІЯ СЕКВЕСТРУЄ ЗБІЖЕ.

ЛОНДОН, 25. лютого. — З Петроґраду доносять до бюра Райтера, що тамошне міністерство рільництва постановило засеквеструвати всї засоби збіжа в магазинах у скількости пятьдесяти міліонів пудів (пуд має около 40 фунтів). Цїни мають бути установлені в кождій місцевости відповідно до умови між заступниками біржі і земствами.

Міністерство фінансів розписало конкурс на винахід способу, щоби рішучо унеможливити питє деревного алькоголю і других подібних отруйних напоїв. Нагорода за сей винахід має бути $15.000. Другу нагороду в сумі $37.-000 жертвує ся на новий або улучшений спосіб використаня алькоголю до паленя.

НОВА РОСІЙСЬКА ПОЗИЧКА.

Лондон, 25. лютого. — З Петроґраду доносять, що царським указом видано дві нові серії 5-процентових облиґацій. Кожда серія видана на суму 500.000.000 рублів. Гроші призначені на війну.

В РУМУНІЇ:

ЩО ДУМАЄ РУМУНІЯ?

БУКАРЕШТ, 20. лютого. — По кількадневних вакаціях парлямент зібрав ся на сесію наново і відтак сесія замкнеть ся 28. лютого.

Положенє тепер доволї не ясне.

Минувшого тижня націоналїстичний посол Куца вніс інтерпеляцію в справі заграничної полїтики і підчас промови боронив Росію та критикував становище правительства. Президент міністрів не дав жадної відповіди на сей напад.

З другої сторони бувший провідник консервативної партії Карп готовить ся до видаваня нового орґану, в якім має голосити полїтику союза з Німеччиною і взивати, аби Румунія прилучила ся рішучо до австро-німецького союза.

В АНҐЛІЇ:

БРИТІЙЦІ НЕ Є ДОБРІ БРАНЦІ.

НЮ ЙОРК, 25. лютого. — Москаль є найлучший в сьвіті бранець, а Британець найгірший. Так говорить співачка панна Беверідж, що приїхала з Ґенуї, в Італії. Панна Беверідж служила при Червонім Хресті в Берлїні. До Америки приїхала, аби давати відчити в інтересі Німеччини і збирати гроші на німецький Червоний Хрест.

„Москаль — каже панна Беверідж — поводить ся чемно і старає ся поступати так, аби не зашкодити собі. Боротьба з Німцями є для него байдужна річ; він бореть ся за державу. Щодо Анґлійця, то він особисто ненавидить Німців.".

НА МОРІ:

АНҐЛІЙСЬКО-ФРАНЦУСЬКА ФЛЬОТА НАМАГАЄТЬ СЯ ДІСТАТИСЬ ДО ЧОРНОГО МОРЯ.

ЦАРГОРОД (Константинополь), столиця Туреччини, (через Лондон), 27. лютого. — Турецька воєнна управа оголосила таке оповіщенє:

В середу анґлійсько-французька фльота зложена із 40 воєнних кораблів, острілювала протягом 8 годин передні кріпости при в'їзді до Дарданелїв. В кількох місцях вдало ся їм ті форти ушкодити, але в людях потерпіли ми дуже малі страти, бо було тільки пятьох убитих і 14-ох ранених.

Нинї рано тасама фльота острілювала форти, але пополудни уступили ся всї воєнні кораблї дальше на захід, поза полосу, над якою панують гармати наших фортів.

В Арабії вдало ся було Французам виладувати зі своїх кружляків кількасот моряків, але мусїли з поспіхом втікати назад. Турецькі гармати завдали їм тяжкі страти.

ЛОНДОН, 28. лютого. — При острілюваню фортів при вступі до турецького Дарданельського проливу.

Острілюваня дарданельських фортів не спинено і воно дальше є в ході.

При острілюваню дня 27-ого лютого був великий анґлійський воєнний корабель, який має 27.500 тон містоти, а зоружений вісьмома 15-цалевими гарматами. Се вперве анґлійська воєнна фльота уживала тих тяжких гармат з воєнних кораблів.

РОДИМЦІ! ПРИ ВСІХ НАГОДАХ ЗБИРАЙТЕ ЖЕРТВИ НА ФОНД ВИЗВОЛЕНЯ УКРАЇНИ.

„SVOBODA" (LIBERTY)
the Ukrainian newspaper
Published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday, at
83 Grand St., Jersey City, N. J.
Telephone: 498 Jersey City.

Published by
The Ukrainian National Association
of America.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor.
83 Grand St., Jersey City, N. J.

A. SAWKA, manager.
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Terms: Two dollars a year, for Canada three dollars a year.
Single copy: 3 cts.

Всі моні-ордери і чеки треба висилати лише на адресу:
„SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3. 1879.

За всі оголошення поміщувані в „Свободі" редакція не відповідає. Рукописий не звертає ся.

ІНТРИҐИ В РОСІЇ.

В німецьких часописях оголосив д. М. Т. Берман цікаву статю, яку подаємо тут в перекладі. Вона звучить:

Нехай мені буде вільно заховати в тайні імена моїх російських приятелів. Відколи я ступив на болгарську землю, поволи відчинили ся мені знова мої жерела з Росії, які були замовкли в перших місяцях війни. І тепер не дасть ся вже їх припинити ні Маклаковській жандармерії ні Сухомлиновській военній цензурі.

У царській державі тепер зовсім не виглядає так рожево, як се хочуть вмовити в нас урядові телеґрами союзних держав, або російські офіціяльні донесеня. Як оповідають мені мої російські мужі довіря, то інтриґи, жажда наживи і народнє невдоволенє панують у Росії всевладно тепер, як се я бачив і в 1905-ім році. Слушно сказав ґр. Коковцов перед роком в однім зі своїх промов в думі: „Так було і так буде все у нашій Росії".

Тими днями богато говорено про ґенерала Ренненкампфа, якого головнокомандуючий російською армією, великий князь Николай Николаєвич хотів поставити перед военний суд. В Росії обчислено що до мінути, о скільки сей ґенерал спізнив ся зі своєю армією, і через се Москалї не могли окружити зелізним обручем німецької армії в Польщі. Але дуже мало є таких, які знають, що се спізненє ґенерала Ренненкампфа було лиш остаточним вислідом інтриґ, початих ще перед вибухом війни.

Про кровавого великого князя пізнійша історія буде могла богато страшного оповісти. Жажда панованя від літ вже не позволяє йому заснути. У такій державі як Росія, де пануючі лиш виїмково умирають природною смертию, є широке поле до попису для всякого посягаючого по власть, а Николай Николаєвич має усї дані, що чує ся в повній силї, скорше чи пізнійше зірвати корону з голови Николая Александровича. Катерині II-ій вистарчив лиш один ґвардійський полк, щоб засїсти на закровавленім престолї; Александер І. до сеї цїли ужив всего лиш кількох офіцирів і двораків. В нашім столїтю концентрації і мас, треба стягнути якс величезні армії, коли хтось хоче почати коронаційний похід до Успенської катедри в Москві, — і то побідоносні армії, які лаври полководця моглиб зложити на золотий вінець. І послугуючи ся тими скритими гадками вже в місяцю червни минувшого року намовив вел. князь Николай Николаєвич царя до виданя перших тайних мобілізаційних приказів, і з тими гадками почав він і війну.

І отсего мотиву не вільно нам ніколи спустити з очий, коли ми хочемо правдиво зрозуміти і осудити хід подій в Росії та витягнути якісь заключеня на її найблизшу будучність. Російський начальний вожд боре ся о житє і корону: конець війни стріне його або російським царем або трупом. І він знає се дуже добре, і тому він у підчинених собі ґенералах бачить в першій мірі своє оруде до осягненя царської власти, своїх помічників. Що тикає ся ґенерала Ренненкампфа, то він якийсь час думав, що найшов у нім свого найбільшого приклонника. Ґенерал є аж до коробливости честолюбивий та його безграничне „хочу" стоїть впрост у відворотнім відношеню до дійсного „можу".

Двох російських ґенералів було передше терном в оці для кандидата до царської корони. Именно були се ґенерали Самсонов і Іванов. Оба вони були вірні цареви, далекі від двірських інтриґ, при сім серіозні жовніри, які на випадок війни уважали ся за найздібнійших полководців. І тому великий князь мусїв поручити їм команди над арміями. Та коли ґенерал Самсонов бачив, що його армія гине у зелізних обнятях Гінденбурґа під Таненберґом, він слав розпучливі просьби о ратунок до Інстербурґа, де стояв великий князь з шістьома корпусами безчинно і не післав ніодного навіть баталїону пропадаючій армії Самсонова. Великий князь посьвятив радше цілу армію, ніж мав би виратувати зненавидженого ним Самсонова. І днесь нещасний Самсонов спить сном вічним у одній з безчисленних російських могил серед мазурських озер. Що вийде тепер з ґенералом Івановом, який тепер боронить полуднево-західні границї Росії перед напором Австрійців? Чи і його стріне така сама доля? Великий князь вміє ненавидїти безгранично.

Коли Ренненкампф бачив, що военна штука великого князя нужденно його завела, поповнив сю неосторожність, що в кружку приятелів поважив ся сказати пару слів критики, а й до Петербурґа написав відповідний лист. Се запечатало його судьбу.

ШПІОНИ — ГЕРОЇ.

Французькі часописи подають таке про підступ одного німецького офіцира:

Ніч була темна, спокійна і холодна. З посеред густої мраки провадять французькі інфантеристи якогось високого, сильного німецького офіцира.

Коли він став перед старшим, почав розповідати, що він віддав ся добровільно в неволю, бо любить Францію; що він утік з Мецу, бо ненавидить Німців; що походить з Льотаринґії і тому не хоче бороти ся по стороні Німців, котрих уважає за ворогів Франції і своєї Льотаринґії.

Дальше почав розповідати про труди, яких зазнав в дорозі через Бельґію і, як йому майже чудом удало ся дістатись до французької лінії. На останку сказав, що має важні пляни про те, що Німці думають робити в Остенді, Ґандаві і Брукселї.

Він заявив, що хотів би розповісти те все ґенеральному штабови, а потім затягне ся в чужинецький леґіон і разом буде бороти ся за Францію з пімсти до Німців, котрі в році 1870. убили його діда в Льотаринґії. Слова сего офіцира впровадили в підозрінє французького поручника, котрий почав дуже пильно обсервувати його кождий рух. Його почав також пильнувати старий капітан жвавів (французька піхота).

Поручник удав ся тепер до свого полковника і йому представив справу. Коли полковник не спішив ся з покликуванем Німця, він почав непокоїти ся, а се розуміє ся не уйшло уваги старого капітана. Коли вкінци покликано німецького офіцира перед полковника, він усьміхом вдоволеня обкинув разом цілу групу згромадженого штабу, а се знова не уйшло уваги старого капітана.

Німець почав тепер зі зимною кровю оповідати історію своєї великої любови до Франції і готовість зради німецьких фортифікаційних плянів міст Брукселї, Ґандави, Лієжу, Остенди й Наміру і також много инших важних відомостий і то з такою — як здавалось — щирістю, що почали йому вірити.

Оповідаючи все те, Німець поволи спрямував свою руку до правої кишені своїх споднів.

„Чи маєш при собі ті всї документи і пляни, що хочеш нам дати?" спитав Німця французький полковник.

„Так, полковнику; маю все те при собі" і сягнув рукою під плащ.

В тій хвили мов блискавка кинув ся на нього старий капітан жвавів і, хватаючи його мов кліщами, кликнув: „Зревідуйте його!" Німець почав вириватись, однак прискочили до нього другі офіцири і по ревізії переконали ся, що се німецький шпіон, котрий укритою під плащем бомбою хотів убити цілий французький штаб, не зважаючи й на свою неминучу смерть. В 15 мінут під стіною стодоли німецький геройшпіон попілений 12-ма кулями віддав своє житє за вітчину. Був се епільоґ битви під Траі-ле-Валь.

КРОВАВІСТЬ ВОЄН.

Статистика війн виказує, що як з одної сторони военна техніка видумує щораз більш убийче оружє, так з другої число вбитих і ранених стає щораз меньше, війни стають щораз меньше кровaві.

Очевидно, не можна без застережень приймати за правду оповіданя істориків старинних віків про те, як то на поли битви оставали сотки тисяч трупів. Але все таки треба прим. приняти за правду, що Ганїбаль в своїм поході через Альпи втратив половину свого війска, а потім завдав такий розгром Римлянам під Каннами, що 92 прц. римського війска лягло на побоєвищи. Другого випадку, де число поляглих було би таке велике, історія не знає, хоч ще довгих віків було треба, щоби запанували новочасні правила війни, де побідник все таки шанує житє побіджених і не бачить военної слави в тім, щоби як найбільше побіджених — не тільки війска але й населеня — вимордувати. Останною війною, полученою з таким масовим мордованєм, була трийцятьлїтна війна, в якій мало вигинути три четверті населеня Німеччини.

Професор бреславського університету Герман Кітнер оголосив недавно в „Дайтш Ревю" статистику людських жертв в новочасних війнах, з якої виходить, що процент тих жертв стає щораз меньший. У війнах Фридриха Великого втрати виносили пересічно 26 прц. В наполеонських війнах стрічаємо вже меньший процент утрат: виносили вони 22 проц. В великих битвах пізнійших часів процент утрат рідко виходив поза 15 проц. Те саме потверджують абсолютні числа ранених і вбитих. Прусія Фридриха з 7½ мілїонами населеня втратила в битві під Прагою 12.000 людий. Німеччина з 46 мілїонами населеня втратила в найбільш кровавій битві французько-німецької війни, під Віонвіль, 16.000 людий, а під Седаном впало 8.000 людий.

Щодо небезпеки ріжних родів оружя то найнебезпечнїйший все таки остає огонь піхоти, який косить найбільше жертв. Новочасна техніка війни майже виключає рукопашний бій, через що число ран від рубаня і коленя так зменьшило ся, що в загальній сумі жертв війни майже не має значіня. В війні 1870-71 р. на 98.000 ран було тільки 571 ран від рубаня і 10.243 від коленя, себто о 0.6 проц і 13 прц. При тім сї рани є ще найменьше небезпечні для житя. В війні 1870-71 р. з ран, заданих баґнетом, потягнуло зараз смерть тільки 5.5 прц. Число ран, задаваних артилерією, не побільшують ся, хоч техніка артилерії зробила величезні поступи; та за те рани, задані артилерією належать до найтяжших. Гранат, хоч і не влучить, може ціле тіло засіяти ранами, які походять від вибухових матеріялів і металевих відломків. Особливо в мягких частях тіла рани від артилерійного огню справляють страшні спустошеня, при нїм додати треба, що лїченє тут дуже утруднене, бо металеві відломки бувають такі дрібні, що розсипають ся по всїм тїлї і годї їх доглянути.

Вкінци згадати треба, що коли війни стають щораз меньше кровaві, то в сїм велика часть заслуги новочасної санітарної орґанізації.

ПРИМУСОВЕ ВИДАЛЕНЄ ЛЮДНОСТИ ПІДЧАС ВІЙНИ.

Буває иноді, що в часї війни, в цїли переведеня тактичного пляну або деяких військових операцій, цивільна людність тої або иншої місцевости мусить в певнім часї опустити своє місце замешканя. В цїли уреґульованя такого евентуального видаленя цивільної людности і достарченя їй потрібних засобів до житя видано в Австрії осібне розпоряджене, яке нормує сю справу. На випадок потреби опорожненя якоїсь місцевости з цивільної людности власть політична в порозуміню з військовою командою має зробити спис осіб, яких має ся видалити, стверджуючи, до якої праці кожда з тих осіб є придатна і які запаси поживи вона має діставати. Має бути також стверджено і подано до загальної відомости число свобідних місць і посад, котрі видалені моглиб заняти. Родинам, які не мають засобів до житя, має бути дана можність праці і зарібку. При розділї праці не можна розділяти подружий ані родичів від дїтий. Незаможні особи можуть користати з безплатного проїзду зелїзницями, пароплавами і т. и. Особи, нездібні до жадної праці, мають одержувати безплатно вистарчаючу і здорову поживу, відповідно до місцевих відносин, а обовязком урядових лїкарів є від часу до часу контролювати якість і поживність страв. За достарчену громадами поживу правительство звертає відшкодованє в сумі по 1 короні денно за живленє особи дорослої і 60 сотиків за живленє дитини.

ВРАЖІНЯ З БІЛГОРОДУ.

На дворець зелїзниці — пише кореспондент одної німецької часописи — надійшов поїзд з полудня. Висипалась відси громада молодих та старших людий в яскравих одягах і спішать під проводом підофіцира до касарень. Хто знає, чи завтра, а може й нині вечером не пійдуть вони у битву; хто знає, чи вернуть вони живими. За ними кільканайцять жінок. То матери, сестри та жінки супровожають своїх на війну. Не плачуть вони, не заводять, а шепчуть молитви за своїх рідних, з якими за хвилю розстануть ся, може на все...

Перейшли. За ними другий відділ походом. Ідуть серединою дороги, а з них пробиває ціла лютість війни. Ось надходять жовніри, що ратують ранених. Несуть ноші, а на них жертви битви зпід Зетора, Штіпу — хто там впрочім знає відки. На перших ношах якийсь вояк з розтрісканою головою. Ледви видно її з під бандажів. Видно лиш червоні плями, які перейшли через бандаж та вкрили подушку кровю. Вояк застогнав, а сей стон перейшов мов морозом по тїлї людий, що дивились на похід.

Другі ноші, треті, десяті... На одних лежить вояк, обвитий мов дитина; половина розтрісканого лиця обвита бандажом; на другій половині сьвіжа кров застигла. Замкнув очи, а в руках держить звиток паперу. Се часопись. Бідак млїє з болю, але тримає часопись в руках, хоче мабуть читати про... геройство своїх братів.

Дальше крок за кроком їдуть вози з раненими. Аж лячно дивитись на тих молодих людий, що вертають калїками. Неодин з них може й не буде дальше до праці спосібний...

Ледви скінчив ся отсей похід ранених, чути знова свист парової машини. То новий поїзд привіз більше ранених. Знов висїдають з него сї, що йдуть на війну, а за ними виносять тих, що вже свій обовязок сповнили. Те повторяєть ся що хвилини.

В шпиталї самі траґедії.

Ось тут якась жінка, ціла осмалена від сонця, худощава, змарніла від праці, стараєть ся усїми силами дістатись до середини.

Вартові не хотять її впустити до середини. А вона добиваєть ся так напрасно й уперто, хоче силою дістатись до шпиталю, де певно її муж лежить ранений. Аж тут приходить лїкар; говорить з жінкою пару слів; жінка хилить [illegible] закриває очи, падає майже зімлїла [illegible] стїну шпиталю та починає гірко [illegible] ти. До неї підходить малий хлопчик, може десятилїтний і бере її за руки

— Мамо! — закликав.

Жінка задрожала ціла мов у пропасници, відвернулась, вхопила дитину руками та знов заплакала тяжко, [illegible] ко...

Недалеко шпиталю знов якась жінка з дитинкою на руках, з немовлям сїла під стїну та цїлий свій зір вп[illegible] ла у вікно сїрої будівлї.

Сказавбись, стать витесана з каменя. Нїщо не займає її, вона навіть не зведе очий з одного місця. Їй [illegible] дати знак з вікна і вона його чекає.

Там знов якась богата жінка, вбрана ціла чорним серпанком, говорить [illegible] щось з офіцирами. Чути уривані слова:

— Три сини... усї пійшли... [illegible] уже не жиє, нема їх уже.

А офіцир відповідає зимно:

— Не всї кулї на війнї трафляють...

— Куля, що забє мого послїднього сина, забє й мене, — говорить мати з розпуки, а сльози течуть по старечім лици...

З УКРАЇНСЬКИХ ПІСЕНЬ.

НЕ ПІДЕМО НА КУБАНЬ!

I.

Ой Боже-ж наш милостивий, Боже милостивий,
Що породились ми в сьвіті нещасливі.
Ой хотїли-ж ми та землї заслужити,
Аби у вольности хоч віку дожити.
Ой служили-ж ми на земли, на мори,
Тепер зостали ся нагі, босі й голі.
Дарували нам землю від Днїпра до Богу
А границю по Бендерську дорогу.
Дарували, дарували, тай назад відобрали,
А нашую землю на вражих панів роздали
Дарував нам цар землю, а тепер відбирає,
А нас Запорожців на Кубань висилає.
А ми-ж козаченьки там жить не схотїли,
Посїдали на лодочки тай за Дунай махнули.

II.

Ой їсходились та у кінець Дунаю
Та до купи лимани,
Бо там наших Запорожців
Сорок тисяч проживали.
Добре буде Запорожцям
І під Турком жити,
Посїдали на лодочки,
Тай за Дунай махнули.

БРАТ НА БРАТА!

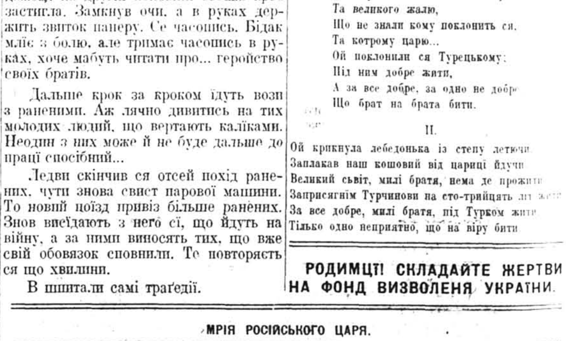
I.

Ой наробили та славні Запорожці
Та великого жалю,
Що не знали кому поклонить ся,
Та котрому царю...
Ой поклонили ся Турецькому:
Під ним добре жити,
А за все добре, за одно не добре
Що брат на брата бити.

II.

Ой крикнула лебедонька із степу летючи
Заплакав наш кошовий від цариці їдучи
Великий сьвіт, милї братя, нема де прожити
Заприсягнїм Турчинови на сто-трийцять лїт жити
За все добре, милї братя, під Турком жити
Тілько одно неприятно, що на віру бити

МРІЯ РОСІЙСЬКОГО ЦАРЯ.

— Оповідають мені міністри ріжні дива про Німців. Кажуть, що нібито вони мають якісь підводні лодки. Кажуть, що така лодка пірне під воду, а мимо того з неї видно через таке скло „періскоп" все, що діеть ся в мори і на мори. А ци не можна би таку штудеранцію зробити, аби були також і ПІДЗЕМНІ ЛОДКИ, з котрих би можна оглядати війну. Як би таке зробив мій стрийко Микола Миколаєвич, то я би міг таки на правду поїхати на фронт...

МИХАЙЛО ПАВЛИК ПОМЕР.

Російські ґазети, які в останних днях прийшли до Злучених Держав, доносять, що у Львові помер недавно звісний український патріот і діяч, довголітний провідник української радикальної партиї в Галичині Михайло Павлик в 5?-ім році житя.

Зараз по вибуху війни доносили вісти зі старого краю, що Михайло Павлик виїхав був зі Львова до Відня разом з другими Українцями, котрі опустили були нашу галицьку столицю перед наїздом Москалів. Одначе, як тепер показує ся з вістий російських ґазет, видно М. Павлик цілком не виїздив зі Львова і там діждав ся смерти серед воєнної заверухи.

Звісна наша талановита поетка російської України пані Христя Алчевська згадує про покійного в російській ґазеті „Южний Край" та зазначує, як тяжко він бідував ціле житє, а особливо в останних роках, коли стратив здоровле і силу і мусів жити з помочі від українського загалу.

„Прикро згадати — пише пані Алчевська — що сей заслужений старець для свого народу певно помер серед найбільшої нужди, бо мусів доживати своїх днів серед голоду і холоду".

Михайло Павлик був разом зі славним нашим письменником Іваном Франком учеником і поклонником ідей великого українського ученого Михайла Драгоманова.

Довгі літа працював він разом з Іваном Франком на політичнім поли серед нашого народа в Галичині. За почином Драгоманова і їх обох заложено в 1890-ім році в Галичині українську радикальну партію та зачато видавати українські радикальні ґазети і книжки, які найбільше причинили ся до політичного і національного сьвідомленя широких мас українського народа в Галичині і дали почин до того розвитку і тої сили, до якої наш нарід в Галичині дійшов в останних роках.

Коли в 1900-ім році повстала нова українська партія в Галичині — народно-демократична і до неї перейшли майже всі визначні провідники радикальної партії як др. Іван Франко, Вячеслав Будзиновський, др. Володимир Охримович, др. Евген Левицький й и., то Михайло Павлик таки лишив ся при своїй партії і не покинув її до кінця свого житя, хоч вона нераз переживала дуже тяжкі часи. Мимо того він ніколи не воював із своїми партійними противниками іза самих партійних ріжниць, а все служив вірно українській ідеї і тому мав велике поважанє серед цілого українського загалу, котрий вмів оцінити його великі заслуги для свого народа і його чистий характер.

Окрім політичної діяльности має М. Павлик також заслуги і на поли української літератури, для якої придбав кілька своїх гарних оповідань з народного житя, а також переписку з Михайлом Драгомановом, упорядкованє якої коштувало його богато праці.

В останних роках свого житя працював покійний також в бібліотеці товариства імени Шевченка у Львові, а коли цілком ослаб на силах, в кількох останних роках жив зі складок українського загалу. Не богато людий давало і не богато було тої помочи, тож гірко жило ся тому дійсно вельми заслуженому старцеви, вірному синови свого народа, а останні дні його житя мусіли бути дуже прикрі як і його молоді літа, коли за політичну діяльність сидів з волі польських властий по вязницях, а від українського загалу не мав навіть признаня.

Імя покійного Павлика лишить ся памятним в історії українського відродженя в Галичині, а чистий його характер буде присьвічувати грядучим поколінням українського народа.

РОДИМЦІ! ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗА.

ЛИСТИ З РІДНОГО КРАЮ.

I.

Лист писаний зі Ст. Андре, Каринтія, дня 17. січня 1915.

Вп. Пане! Осьміляю ся до Вас писати і просити о дещо. Я перебуваю з моїм зятем в чужій земли, бо мусілисьмо свою дорогу землю опустити, бо лютий московський ворог заняв до якогось часу Галичину і неволить наш український нарід. Московська зараза дістала ся вже аж під Краків і до Карпат, але Бог їм не помагає йти на перед, бо з початку війни було 8 Москалів на нашого одного, а тепер вже є рівні сили, бо Москалів кількасот тисяч вибили, а кілька сот тисяч взяли до неволі, а дуже много вигинуло в Галичині з голоду, бо що було в Галичині, то знищили і забрали, а тепер не мають нічого. **Нарід в Галичині дуже бідує та гине з голоду, бо Москалі попалили і понищили села і міста. Бракує соли і нафти і не можна нігде дістати. Худобу вирізали, коні забрали, а по курах, качках і гусях ані сліду.** Наші сади і дерева понищили огидні Москалі, а всьому тому винні запроданці кацапи, а передівсім кацапські сьвященики, котрі продавали Москалям наш нарід, як Юда Христа. Не ліпші були також наші ляшки. Перемишль облягають Москалі, але не годні до него приступити, бо як тільки зближать ся, то дуже пчихають і по кількасот гине денно. Але дасть Бог, що з весною Галичина буде назад наша і по Москалях слух загине. Наших молодих стрільців много згинуло в боротьбі з ворогом дорогої України. Ми повтікали в одній сорочці до Каринтії, де нас розмістили по бараках, старих замках та броварах. Дають нам по 70 сотиків на особу. Прошу Вас, дорогий Пане, довідайте ся про мого шваґра Івана Голика і Дмитра Басараба, сина мого брата Гриня з Надієва, повіт Долина. Просивбим о їх адреси. Піславбим Вам „Діло", котре ми дістаємо що тижня, але не знаю чи дійде. Напишіть, а я Вам пішлю і дещо більше напишу. Поздоровляю Вас і всіх американських Українців. Чекаю на вашу відповідь і дякую наперед. — Василь Басараб.

II.

Лист із шпиталю в Моравській Остраві, писаний до Николая Машталєра в Едвардсвіл, Па., дня 20. падолиста 1914.

Дорогий Брате! Не думай собі, що я є в Прусах (на заробітках). Я ще 1. серпня виїхав на війну і через три місяці Бог мене стеріг від випадку. Була дуже тяжка гроза, а кілько я натерпів ся, то тільки один Бог знає. Не желав би-м того терпіня і найбільшому свому ворогови. В одній битві забили піді мною коня. Я лишив ся як сирота і мусів втікати пішки. Але мя і пішки біда найшла. Відламок шрапнеля зранив мені ліву ногу і мене відставили зараз до полевого шпиталю в Моравії. Що зі мною стане ся — Бог сьвятий знає. В нашім краю, Брате, дуже велика біда і не знати, коли вона скінчить ся. Як Ти ще в Америці, то шануй ся, бо якби-сь приїхав до Галичини, то би-сь ся за голову злапав. З війни я вислав до дому 15 листів, а зі шпиталю 20 карток і не дістав ніякої відповіди. Відпиши, Брате, як найскорше, бо Пан Біг знає, чи ми вже коли побачимо ся. Будь здоров! — Твій брат Стефан Машталєр. (Машталєр походить з села Гайворонка, повіт Підгайці).

III.

Лист з Каринтії (Австрія), писаний батьком до сина дня 25. падолиста 1914.

Дорогий Сину! Наше положенє дуже сумне. Вже буде три місяці, як ми вибрали ся зі свого рідного села (з Ольшаниці, пов. Товмач). О 12-тій годині в ночи над'їхав капітан і шкадрона уланів і всьо мусіло вибрати ся з села. Як хто міг так утікав, без нічого. Ми перебували в горах Карпатах, звідти забрали нас на Угорщину, а з Угорщини до Каринтії і тут ми перебуваємо до сего часу. **Дуже нам тутки біда; мало нам їсти дають і не маємо в що перебрати ся. Ночуємо в стайни і тут дуже зимно.** Сину, Сину! Як би Ти знав, яка в нас була біда... Хто мав гроші, то десь виїхав. Нашого війта і ще двох арештували за те, що стояли за Росією. **Наше село знищили; худобу і коні позабирали, навіть кури забрали.** Було дуже страшно, як люди вибирали ся з села. Гук було чути туди як Стриганці, а другий туди як Міська гора. Що тепер з нашим селом діє ся, ми не знаємо, а є нас тут з Ольшаниці богато людий. Більше Тобі не пишу, бо не вільно. Пришли з пару доларів і заратуй нас в біді. — Здоровлю Тебе щирим серцем, Твій батько В. Т.

ДОПИСИ.

З РОЧЕСТЕР, Н. Й.

Кілька тижнів тому взад тов. „Запорожська Січ", від. 367. Укр. Народ. Союза, дало представленє „В родимім краю". Хоч воно може і не на місци в теперішній порі забирати такими справами місце в нашій часописи, однак зі згляду на се, що 367 від. недавно заснований, а веде свою працю тихо, без шуму і крику, добре воно сказати кілька слів про його членів, щоби заохотити їх тим до дальшої праці. Вистава штуки „В родимім краю" — се перший публичний виступ „Зап. Січи". Душею цілого Тов-а є т. Захарків. Він безінтересовно відступив одну свою обширну комнату на сходини членів, де відбувають ся також їх збори і проби. Штуку провадив т. Д. Антонів. Се чоловік молодий, інтеліґентний, і видко, що хоче працювати для своїх Калущан. А треба знати, що „Зап. Січ" складає ся виключно з людий калуського повіта. Щодо гри артистів, то хоч були браки, але на перший раз дасть ся се оправдати. З між женщин на перше місце своєю грою вибила ся т-ка М. Кузьмик. Її гра, рухи, голос, нагадують мені артистку укр. театру Петровичеву. І дійсно т-ці М. Кузьмик належить ся повне признанє за її знамениту гру. По ній найлучше грала т-ка А. Перчик. Инші женські ролі (М. Джус, П. Сенькович, К. Голубик) випали слабше, але се вже вина режісера, що не відповідно розділив ролї. З мужчин перше місце займає т. В. Дуда. Сей знова зовсім нагадує небіщика Ґембіцького, сю бувшу перлу українського театру. Добре рівнож грали А. Литвинець, А. Мельник і М. Паньків, а не зле випали ролї О. Романишина, М. Дуди, В. Мельника і прочих. Взагалї мущини грали всі добре. Побажатиб, аби „Зап. Січ" не заперестовала своєї роботи, а Калущанам не лишає ся нічо иншого, як лише громадно вступати до „Зап. Січи", а тим самим **зросте і наша національна гордощ, наш Укр. Нар. Союз.** О скільки знаю, тов. „Зап. Січ" висилає на фонд визволеня України около $40.00 зібраних ще з коляди, представленя і збірки на весілю. Початок дуже гарний. Vivant sequentes!

Ст. Склепкович.

ЖЕРТВИ
НА ФОНД ВИЗВОЛЕНЯ УКРАЇНИ.

Прислали дальше:

265. Ембрідж, Па. До Хвальної Редакції „Свободи" в Джерзи Сіти. Отсим маю честь переслати Вам чека на $ 3.25 на Фонд визволеня України, котру то квоту зложили на хрестинах у п. Василя Кібаша на руки пп. Івана Кіча і Михайла Фука слідуючі особи: Іван Кіч 30 цнт.; Прокіп Свердан, Федь Балицяк, Федь Гриневич, Анна Малиняк, Йосиф Герман, Іван Рапач, Николя Кріль, Михайло Фук, Василь Батіг і Стефан Морквяк по 25 цнт.; Василь Кібаш 15 цнт.; Михайло Мачита, Анна Піжанкевич і Лесько Велґіс по 10 цнт. — Разом **$3.25**

Прошу подати ласкаво спис жертводавців в Вашій цінній часописи. — Остаю з глубоким поважанєм, **Д. Лазар,** член читальні „Просьвіти" в Ембрідж, Па.

266. Ормрод, Па. Хвальна Редакціє! Висилаємо до Вас $5.90 на Фонд визволеня України, котрі зібрано на хрестинах у Михайла Корсака у Фоґезвіл, Па. Жертвували слідуючі: М. Корсак і О. Вересюк по 50 цнт.; Т. Кавній, Т. Білоус, С. Паранька, Г. Паранька, Ф. Лавітє (Італієць), С. Бурий, Н. Жовнір, Я. Копач, Г. Кобасюк і Я. Кобасюк по 25 цнт.; М. Горінь, А. Пилипців, К. Кривінь, М. Майорик, Н. Тютько і Д. Баляс по 20 цнт.; М. Прокопів, І. Ромашшин, П. Явний і М. Лоштан по 15 цнт.; І. Сидорак, Н. Климків, П. Сидорак, І. Олійник, А. Лазука і Д. Балясик по 10 цнт.; Д. Гнатів і І. Драґан по 5 цнт. Разом $6.00. На оплату почти пійшло 10 цнт. — Остає **$5.90**

Спис жертводавців прошу оголосити в „Свободі". Збіркою заняли ся Дмитро Баляс і Михайло Прокопів. — З поважанєм, **М. Прокопів.**

267. Пітсбурґ, Па. На фонд для потерпівших з причини війни у старім краю вдів і сиріт зібрав підписаний на хрестинах у Якуба Нагини отсі жертви: Іван Лаврик 60 цнт.; Якуб Нагина, Миколай Федило, Миколай Калічун, Стефан Слабий, Василь Гулак, Марія Палисько, Луць Мигалик, Іван Стецик, Гриць Малецький, Василь Мисько, Миколай Калічун і Петро Блашко по 25 цнт.; Михайло Курч і Миколай Ганич по 15 цнт.; Іван Сернівка 10 цнт. — Разом **$4.00**

Прошу Хвальної Редакції помістити тих жертводавців до ґазети „Свободи". — З поважанєм, **Іван Лаврик.**

268. Парри Гарбор, Онт. Кан. Хвальна Редакціє! Засилаємо на Ваші руки жертви на бідні вдови і сироти в Галичині. Просимо помістити в часописи „Свободі" спис отсих Вп. Жертводавців: Йосиф Яніцький 25, Іван Гаврилюк 25, Василь Гаврилюк 25, Иосиф Кишкан 25, Юрко Хробатинка 25, Віцко Навроцький 25, Василь Броска 25, Николай Шпортак 25, Василь Головатий 25, Константин Заторський 25, Теодор Заторський 25, Яків Ґжибовський 25, Прокіп Сохацький 5, Лев Мельник 50, Семен Завада 25, Олекса Гула 30, Михайло Бедзюк 30, Мих. Сенюк 25, Гриць Сторошко 25, Іван Гаврилюк 25, Николай Заторський 10, Дионизій Карпичук 25, Михайло Балзусяк 25, Ґеорґій Ґокман 75, Василь Михайлиця 25, Антін Медвідь 50, Михайло Долинчук 50, Дмитро Царик $1.00, Іван Воробець 50, Петро Ковак 25, Семко Гульшак 25, Дмитро Бойців 25, Юрко Хома 25, Іван Скрипник 25, Петро Строїч 50, Олекса Ґлембіцький 50, Николай Демків 25, Павло Коновський 25, Дмитро Демків 25, Іван Гідич 25, Пантелеймон Сакалюк $1.25, Тимофій Гирман $1.00, Гриць Кохан 25. — Разом **$15.25**

Йосиф Яніцький.

269. Шікаґо, Іл. На українськім вічу в С. С. Шікаґо, Іл., дня 24. січня б. р. зібралось около 50 Українців в „Дейвис Сквер Парк", щоби спільно відчути біль, який терпить наша вітчина, відчути нещастє і нужду, яку терплять наші братя в старім краю, заслати свої співчутя і поміч вдовам і сиротам по полеглих на поли бою героях. Мало нас зібралось — всего до 50 — а сотки Українців мешкає на Савт Шікаґо. Всіх нас повинно обходити теперішнє положенє наших рідних в старій вітчині, всі ми повинні бути готові до найбільших жертв для добра української справи. Дарма, в нас все ще лишилась та разача рутенська байдужність і вона нас держить позаді культурних народів. Віче отворив о. М. Паздрій і в короткій, але повній щирости і народної любови промові завізвав присутних до спільної праці і жертв в так важній хвили, яку переживає український народ. На предсїдателя покликано Семена Стахняка, а на секретарів Йосифа Ярему і Петра Щербатого. Відтак виступив референт, Іван Лещишин, що в своїх словах змалював теперішний стан нашої вітчини і народу а Степан Стахняк завізвав зібраних, щоб поспішили з помочию рідному краєви. Петро Ясіновський подав короткий перебіг історії України. Василь Балешта зазначив, яке значінє має теперішна війна для України і чому Українці бажають успіху Німеччині та Австрії. При тім подав відносини України до Москви і Польщі в давнійших і теперішних часах. Потім зложили свої жертви: Іван Лещишин $2.00; Т. Яремко, С. Стахняк, С. Братусь, М. Чихолас, П. Щербатий, О. Ґула, І. Фрас, П. Ярема, Д. Гнатьо, А. Федорович, М. Облочинський, М. Болехівський, І. Болехівський і Ф. Стахняк по $1.00; І. Мущинський, Г. Гаврилюк, В. Лицовий, І. Зеліско, В. Кук, Д. Гипсьоровький, Т. Грицьо, Катерина Щербота, Катерина Грецько, Анна Подольчак, М. Лехів, М. Лищишин, А. Москалик, Тиніцький, М. Троць, І. Музаловський і Пікович по 50 цнт.; Т. Ґенсьорський, Куйбіда, Ничипор, К. Ясіновська, П. Жунь, М. Лютник і Ф. Вавринюк по 25 цнт.; І. Шимерицький 10 ц.. На руки о. М. Паздрія зложили з Радчав, Віс. на Червоний Хрест: Ф. Оварчин, Теод. Оварчин, Пав. Харкавий, Пав. Козак, Ів. Шкварок, Стеф Сподарик і Гр. Марко по $1.00. На балю братства Рожд. Пр. Богородиці зібрав др. Ів. Паздрій $7.00. Братство Рожд. Пр. Богородиці ції „Свободи" на наших братів в старім краю. — **$54.00** додало від себе до суми $54.00, яку засилаємо до Редакції „Свободи" на наших братів в старім краю **$54.00**

о. М. Паздрій.

270. Юкон, Па. На Фонд визволеня України зложили: Данило Плечій, Іван Станґритчук і Василь Різнів по $1.00. — Разом **$3.00**

271. Рочестер, Н. Й. На Фонд визволеня України зібрала „Запорожська Січ" в Рочестер $10.00; з коляди $22.75; збірка на весілю $7.40. — Разом **$40.15**

Василь Дуда.

Сума оголошена в сїм числї „Свободи" виносить $125.55.

Оголошено в ч. 23. „Свободи" $4.895.08.

ЗАГАЛЬНИЙ СТАН $5.020.63.

НОВИНКИ.

РІЗДВЯНІ СЬВЯТА В ОБЛОЖЕНІМ ПЕРЕМИШЛИ.

Як доносить краківська польська часопись „Нова Реформа", в навечерє Різдва Христового в околици Кракова злетіло в гору двох австрійських летунів і вибрали ся в воздушну подорож до обложеного Перемишля. Серед граду московських куль дорога тривала 1 і пів години і летуни щасливо прибули до Перемишля. Вони другого дня сьвят, забравши кілька тисяч листів, повернули назад до Кракова. Подорож з поворотом тривала повних три години. Який знаменитий дух панує в обложенім Перемишли, сьвідчить про се обставина, що там майже щоденно відбувають ся концерти, на які часто-густо не можна місця дістати. В концертах тих виступають як цивільні так і військові сили. Після донесеня сьмілих летунів, австрійська залога в Перемишли і російська облягаюча Перемишль армія, перед Різдвом переслали собі взаїмно бажаня. Підчас сьвят Москалї зовсїм заперестали острілюванє перемиських фортів, а Австрійці не робили ніякого випаду з кріпости. Як летуни говорили, Москалї переслали за посередництвом одної батерії тяжких пушок слідуючі желаня до Перемишля: „Бажаємо Вам і усім хоробрим оборонцям твердині з цілого серця спокійних Сьвят. Нехай буде на земли мир і благоволеніє. Господь нехай сповнить всі Ваші бажаня".

РУМУНСЬКИЙ ГОЛОС ПРОТИ СЕРБІЇ І РОСІЇ.

„Букарештенський Дневник" пише під заголовком „Наші приятелі Росія і Сербія": „Страшне сараєвське убийство — се нині вже доказане — не було ділом якогось відокремленого фанатика, котрий ішов за інстинктом злочину і нищеня, але приготований і наперед обдуманий вчинок велико-сербської агітації, яка має головний осідок в Сербії і зоружила руки скритоубийників. Сю великосербську агітацію підпомагають сильно урядово і півурядово Сербія і російські круги посередно і безпосередно і богато обставин вказує на се, що були урядові сербські особи, які не лише, що знали про пляни убийства, але й помагали його виконати. Отже скритоубийство яко політична акція! Дебрецинський замах був малим початком сеї активної пропаґанди, яка в сараєвськім убийстві осягнула свій осоружний вершок. Розвиток подій приніс з собою се, що ми нині є в тіснійшій приязни з Сербією і Росією. Румунія добре робить, що хоче жити в приязни з своїми сусідами, але власне тепер треба добре призадумати ся, як обережно і здержано ми повинні поводити ся у відношеню до наших нових приятелів. Про Сербію не хочемо більше говорити. Вона нїщо инше як російська ґубернія. Але Росія! В обітниці й облесні слова Росія буде для нас обильна, але се не перешкодить їй в першій хвили, коли се їй буде виглядало корисним, ударити на нас безоглядно. Росія по своїй сути і по своїх цілях потребує на Балкані не чого иншого лише спокійних васалів. Як отже може бути Румунія, свобідна і независима, в тривалій приязни з Росією?"...

ЯК ПОВОДЯТЬ СЯ НІМЦІ, А ЯК МОСКАЛІ В ЗАНЯТИХ КРАЯХ?

Пише одна польська часопись з Лодзі:

„Прусаки (Німці) заняли значну часть Королївства і заховала ся в нашім краю культурно. Каліш бомбардували Німці з причини провокації з'орґанізованої російськими чорносотенцями. Инші місцевости зовсїм ненарушені.

„За те Москалї зрабували львівський музей і бібліотеку ім. Оссолїнських у Львові, а цілу східну Галичину збурили. А що робили Москалї в Сокали в монастири Альбертинів? — Хорих повикидали на улицю, сестри знасилували, братів позабивали". Се бачив на власні очи кореспондент сеї польської часописи.

КОНЦЕРТ В УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ В КАНАДІ.

Заходом читальні „Просьвіти" і п. О. Шиби відбув ся дня 6. лютого в школі Галич, коло Лєдук (провінція Альберта, Канада), концерт в честь Т. Шевченка. З гостий, що мали прибути з Едмонтону і взяти участь в концерті, прибули лише пп. М. Білїнський і Гр. Михалишин. П. Кремар, що мав мати вступне слово, не міг прибути через важну перешкоду.

Вже від шестої години вечером люди з дальших фарм тої околиці зїздили ся до школи у великім числі. Пів до осьмої шкільний будинок був заповнений. Всі Українці і Поляки платили вступ 25 центів дуже радо, лиш один кацап з жінкою впер ся і платити не хотів, то остав за дверми. Около чверть до осьмої підняла ся до гори синьо-жовта занавіса і п. М. Білїнський сказав вступне слово, з чого вивязав ся дуже добре і публика часто переривала його бесіду гучними оплесками. Потім занавіса підходила то в гору то в долину, а молодіж прикрашена в синьо-жовті ленти виступала по черзі з деклямаціями і співами. Хор під проводом п. О. Шиби співав в чотири голоси знаменито.

Надзвичайно гарно деклямувала шести-літна дївчинка Анна Середа вірш „Руська мова" та відспівала пісню „Тиха ніч налягла сьвіт". П. О. Шиба мав гарний відчит про Тараса Шевченка, його житє і терпіня для українського народу. Відтак говорив ще п. Гр. Михалишин про народних героїв, що люблять свій нарід все, і порівнав Шевченка з Мойсеєм, що визволив жидівський нарід з єгипетської неволї. Шевченко своїм словом віджив український народ і нині ми можемо любувати ся деклямаціями і піснями з уст

нашого молодого поколіня. На закінчене п. К. Середа подякував п. Шибі за його щиру працю над молодіжю в їх околици, що учив і орґанізував їх від кількох тижнів і просив вибачити за невигоди, які п. Шиба при сім мав. Також подякував гостям з Едмонтону і усім присутним, що так численно зійшли ся.

Розходячи ся домів, аматори враз з публикою відспівали „Ще не вмерла" і „Гад сейв ди Кінґ".

Г. М.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТЯ НА ФАРМАХ.

З Кеш Лейк, Алберта, Канада, пишуть:

Ще майже ніхто не чув про нашу кольонію і неодному буде цікаво прочитати дещо нового з майже найдальшої північної української фармерської кольонії, віддаленої близко сотку миль від зелізної дороги. Здавало-б ся, що так далеко від сьвіта і думки нема про якусь просьвіту. Однак в дійсности діє ть ся тут інакше. Помимо того, що фармери тут самі новики і не один ще хати не має, зорґанізувалось Товариство ім. І. Франка, при котрім завязав ся рівночасно й аматорський кружок а також і вечірна школа анґлійської мови. Щодо школи то наука іде дуже гарно і ходить поважне число учеників, майже всї дооколичні Українці. Науки уділяють дд. Ст. Леськів і Мих. Іванишин.

Згадане товариство відограло у вечір на Рождество Христове представлене „Цар Ірод". Штука удала ся знаменито. З причини, що на фармах далеко сходитись, товариство постановило відіграти в кількох хатах, аби кождий міг прийти. Фармери з радостию всюди вітали аматорів і в кождім можна було добачити вдоволене.

Тепер числить товариство поверх 30 членів, з чого велика часть жінок і дівчат, і се як на фармах то досить поважне число.

Товариство виробило свій власний статут і поставило собі за ціль ширити як найбільше просьвіти між українським фармерством. До заряду товариства вибрані: Й. Стельмацук, голова, Ст. Леськів, секр., Ів. Леськів, касієр, Мих. Іванишин, бібліотекар, Мих. Висоцький і Яків Леськів контрольори.

Товариство відограє незадовго цікаве представлене „Свекруха", комедію в трох діях.

Ст. Леськів.

НЕНАВИСТЬ МОСКАЛІВ ДО НІМЦІВ.

Російські дневники не перестають уїдати на мешканців балтійських провінцій, де, як звісно, більшість населеня німецька. Звісний ґерманофоб Ренніков має лиш тільки роботи, що пошукує за шпіонами в тих околицях і імена тих „шпіонів" друкує в петроґрадських часописях. В тих змаганях підпомагає Реннікова А. Столипін, брат бувшого премієра, замордованого в Києві. Иньший „патріот" того рода, Ґлінка, домагаєсь отверто, щоби всіх мешканців балтійських провінцій, які носять німецькі назвиска, вислати до сибірських копалень. Знова чорносотенець Пурішкевич припоручає, щоби всіх Німців, Фінців і Жидів, без ріжниці на вік і становище, забрати з їх домів і поставити їх до робіт при будові зелїзниць та гірських доріг.

РОДИМЦІ! ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА, БО СЕ Є ОДИНОКА І НАЙБІЛЬША УКРАЇНСЬКА ОРҐАНІЗАЦІЯ В АМЕРИЦІ!

КНИЖКА ДО МАСОВОГО ШИРЕНЯ.

На днях появила ся брошура д-ра Семена Демидчука під наголовком: „**Не снує душі живої**". В брошурі обговорюєть ся наші національно політичні стремлїня підчас теперішної війни. Написана популярно й приступно, тому надаєть ся до читаня для найширших верств нашої суспільности. Ціна брошури є дуже низка, бо лише 15 центів, а на почтову пересилку треба додати 2 центи. Оплату можна висилати почтовими марками. Весь дохід призначений на Фонд визволеня України. Брошура вийшла накладом „Бюра Делеґації Головної Української Ради" з Відня при 83 Grand Str., Jersey City, N. J. і там можна її набути. Хто бере в розпродаж понад 100 примірників, дістає відповідний рабат.

КОНКУРС.

Комітет парохії гр.-кат. в Бутлер, Па. глядає дякоучителя, котрий потрафить попри дяківство провадити руську школу дві годині денно, та учити хорального співу. Платня $40 і доходи, а єсли кандидат прийме на себе обовязки, які комітет йому поручить, то дістане $50 місячно. Голоситись на адресу: Rev. V. S. Hryvnak, 113—3rd Ave., Butler, Pa. і на відповідь залучити марку почтову. Посада до обнятя дня 17. марця.

ДЛЯ ТИХ, ЩО ЧИТАЮТЬ ОГОЛОШЕНЯ.

За всї оголошеня (адвертайзменти), поміщені в „Свободі", редакція не відповідає. Хто замовляє щонебудь з поміщуваних оголошень, нехай звертаєть ся просто на адресу тої фірми, яка оголошує ся; в „Свободі" належить замовляти лише те, що „Свобода" оголошує від себе. На се треба добре уважати.

Звертаєсь увагу Вп. читачів нашої часописи, що, коли вони висилають замовленя до фірм оголошуючих ся в нашій часописи, роблять се на власне ризико і редакція за се відвічати не може.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

ПОТРІБНО РУСЬКОЇ ДІВЧИНИ в віці 10—15 літ, до догляду дитини. Голоситись на адресу: B. C., % „Свобода", 83 Grand St., Jersey City, N. J. 23-28

Петро Болєста і Василь Лучка зі Стрия пошукують у важній справі свого товариша **ТЕОДОРА ШТУНДАКА**. Він сам, або хто знає про него, нехай зголосить ся на адресу: Wasyl Bolesta, 7833 Homestead Ave., Cleveland, O. 24—25

ПОШУКУЄСЬ ОХОЧИХ ЛЮДИЙ до розпродажи бюстів Т. Шевченка. Особливо просить ся пп. бизнесменів, щоби занялись сею продажею. Значний заробок запевнений. По близші інформації належить писати до: Charles A. Hartfiel, 219 E. 5th Street, New York, N. Y. 21—

ПОШУКУЮ ЖЕНЩИНИ, Русинки, в віці 40 до 45 літ, котра розуміє ся на домашнім господарстві і має троха гроший. Зголошеня прошу висилати: P. Belinski, 111 Madison Ave., Bridgeport, Conn. 23—25

НА ПРОДАЖ 20-АКРОВА ФАМРА враз з будинками й інвентарем за ціну $1100; без інвентаря $700. По близші інформації голоситись до: Jacob Drozenko, R. F. D. No 1, Broadalbin, N. Y. 23—25

ПОШУКУЮ ОСІБ, котрі щойно приїхали з Галичини і котрі моглиби подати близшу вістку о теперішнім побуті учительки з Задеревача, пов. долинський, Анни з Кохалевичів, Николинової, коротше Анни Николинової. Відповідна нагорода за скору і докладну інформацію. Радо хотів бим ввійти в переписку з людьми, котрі щойно приїхали з Вязови, пов. Жовква або Сокаль. Адреса: J. M., Box 25, Warrington, Fla. 21—26

Пошукую свого товариша **КОСТЯ ЛЕВИЦЬКОГО**, з села Синява нижна, пов. Сколє. Має перебувати в Ню Йорку. Хто би про него знав, або він сам, нехай зголосить ся до: George Faydula, 28 Trinity Square, Toronto, Ont., Canada. 25

Пошукую свого брата **ДМИТРА КУДЕЛЬСЬКОГО**, родом з Гостова, пов. Товмач. Десять місяців перебував в Гудсон, Н. Й. Хто би о нім знав, або він сам, нехай повідомить мене на адресу: Peter Kudelski, Box 476, Palmerton, Pa. 25—26

Пошукую свого стриєчного брата **ПЕТРА СТЕФАНЮКА**, котрий походить з села Гутиска Турянського, пов. Броди, Гал. Минувшого року він перебував в місті Сієтл, стейті Вашінґтон. Хто би о нім знав, або він сам, зволить зголосити ся на адресу: Stephen Demczyszyn, Box 337, Palmerton, Pa. 25

Пошукую своєї сестри **АННИ СТОЛЯР**, з села Верчани, пов. Стрий, котра перебувала попередно в Лудлов, Масс. Перед роком звідтам виїхала. За подане її адреси дам $5.00 нагороди. Голоситись на адресу: Hrynio Stolar, Box 212, Ludlow, Mass. 25 - 27

Пошукую **МАРІЮ СЕМОТЮК**, з села Карлова, повіт Снятин, Галичина, котра приїхала з краю 1908 року і віддала ся в Канаді. Того самого року поїхала до Мілвокі, Злучені Держави і там перебувала довший час враз зі своєю сестрою Анною. Вона там звалась Марія Маєвська. Хто би о ній знав, що з нею сталось, а дав мені знати, дістане $5.00 нагороди відворотною почтою. Писати на адресу: W. Behma, P. O. Sundown, Man., Canada. 25

РУСЬКА КНИГАРНЯ ІМ. ШЕВЧЕНКА

має на складі молитвенники, Кобзарі, „Українську Музу", книжки о теперішній війні, календарі і всякі инші. Приходіть або пишіть на адресу: 11—

RUSKA KNYHARNIA
168 E. 4 Street, New York, N. Y

ПОЗІР! НОВІСТЬ! КОРИСТАЙТЕ!

Хто хоче мати добру бритву і щоби був вдоволений, нехай нігде не купує у агентів, лиш у нашім великім складі, де можете тано купити і буде кождий вдоволений. Ми маємо бритви найлїпші з німецької сталі, яких не дістанете деинде, лиш у нас. Бритви є ґарантовані. Не платіть за бритви по 4 дол. або по 5 дол, наколи у нас дістанете танше і лїпші бритви. Ціни тані: № 1 $1.00, № 2 $1.25, № 3 $1.50, № 4 $1.75, № 5 $2.00, № 6 $2.50, аж до $3.00. Ті бритви є під ґаранцією. Паски до острення бритв з найлїпшої шкіри. Ціни тані 59 цнт., 99 цнт. $1.25. Штучний пасок, ціна $1.99. У нас дістанете гарні плоскі годинники, котрі в шторах коштують по $8.00 або $10.00. У нас дістанете ґарантовані нікльові годинники в цінах: № 1 $1.25, № 2 $1.75, № 3 $2.00, аж до $3.00. Позолочені годинники, гарні, ґарантовані на 20 літ в цінах: № 1 $6.50, № 2 $8.00, № 3 $10.00. Ланцюшки золоті, гарні, по $1.50, по $1.75, по $2.00, по $3.00. Маймурки до бритв найлїпші по 50 цнт. і 75 цнт. 25—

Замовленя враз з моні-ордером посилайте на адресу:

Ruthenian Importers Co.,
463 North Halsted St., Dep. 3. Chicago, Ill.

ЦІННИК КНИЖОК,

які можна дістати в друкарні „Свободи":

Абу Касимові капці. — Арабська казка Написав Іван Франко. — Ціна 30 цнт.
Американський гимн „Май Контри" під нотами в українськім перекладі. — Ціна .... 10 цнт.
Американець, веселий образ з житя народу зі співами, в трох діях. — Ціна .... 15 цнт.
Америка. — Збірка віршів: Зміст: Америка. Важкі думи. Галицьким панам у альбом. До сестри. Публика. Се що такого є? В Пенсильванії. Два образки. Сина лиш калина. Я хочу до дому. Купіть мави. Прощане з краєм. Слава Сорока. Поет і Муза. Будучність руського робітника. Вітер по поли. Ой в мене квіточки цвили. — Ціна 15 цнт.
Американські трости. — Ковбок. (Казка.) — Еміґранти. — Дні нашої слави і недолї. — Ціна .... 15 цнт.
Амалюнґа. — Займаюче оповідане з часів боїв між Европейцями а Індіянами в півн. Америцї. — Ціна 20 цнт.
Букварь для дітий першого року науки. — Ціна враз з пересилкою 30 цнт.
Блудний син. Образ з житя васеленців в Америцї у 4 актах зі співами. — Ціна .... 25 цнт.
Богдан Хмельницький в Галичинї (2 ілюстрації). — Письмо (6 ілюстрацій). — Фляшка горівки. — Не в добрий час (4 ілюстрації). — Дні нашої слави і недолї. — Ціна .... 15 цнт.
Вертеп. Сценїчна картинка для колядників, що ходять по хатах в часї Рідзвяних Сьвят. — Ціна ...... 5 цнт.
В неволї темноти. — Комедія з житя руско-американського народа в 3 актах. — Ціна .... 25 цнт.
Весела книжочка з 17 образками. — Гумористично-сатиричний збірник для сумних людий. — Містить в собі богато сьмішних віршів, дотепів і оповідань. — Ціна .... 35 цнт.
В старім і новім краю. — Образ з сучасного житя в 4-ох відслонах. Дуже весела штука для аматорських театрів. — При кінци сеї книжки находить ся сьмішне оповідане „Стадник". — Ціна .... 25 цнт.
Вода в природї. — Умірковании та щирий. (В. Винниченко). — Заграй. — Останки „Фортуни". — Дні нашої слави і недолї. — Ціна .... 20 цнт.
Гостина сьв. Николая, драматична гра для дітий. — Ціна .... 10 цнт.
Галицькі анекдоти. (Гумор. оповіданя). — Ціна .... 10 цнт.
Дещо про звірята, ростини, каміне і скали. — В сїй книжці находить ся около 200 цікавих образків звірят, птахів і риб з докладним описом, де вони жиють. — Ціна .... 30 цнт.
Дещо про права і суди в Злуч. Державах, а особливо в стейтї Пенсильванії. — Ціна .... 10 цнт.
Дорога до сьвідомости: Капітал і праця. — Ціна .... 10 цнт.
Дорога до сьвідомости: Борба кляс і дальшого робітники орґанізують ся. — Ціна .... 10 цнт.
Два брати, з байок Братів Ґріммів. — Ціна .... 15 цнт.
Еміґрант. — Дуже веселі пригоди з житя еміґранта. — Ціна ...... 15 цнт.
Жите Ісуса Христа $1.25
Жите і твори Івана Франка.—Ціна 10 цнт.
Жите, зарібки, орґанізації і т. п. в Злуч. Державах. — Дуже цікава розправа про відносини праці і житя в Америцї. — Ціна .... 15 цнт.
Журавлї. — Зміст: Журавлї (вірш). Закутник (оповідане). Новітні гайдамаки (вірш). Пісні про Канаду. Пайлот Бют, оповідане про судьбу молодого робітника-еміґранта. Звідки бере земля тепло. — Ціна .... 15 цнт.
Жіночий язик, індіянська казка. **Невдалий линч**, оповідане. — Ціна 15 цнт.
Жінка і її значінє в суспільнім житю. — Сільський хірурґ (3 ілюстрації). — Смерть отаманова. — Дурень. — Дні нашої слави і недолї. — Ціна 15 цнт.
Жителї Марса. — Ціна .... 10 цнт.
З кого ся насьмівають, з того люди бувають. — Посол Петришин. — Модний адвокат. Збірка оповідань. — Ціна .... 10 цнт.
За сестрою. — Є се найгарнїйше оповіданя з козацької старини, сучасного письменника Андр. Чайковського, яке тепер вийшло на американській Руси. — Ціна .... 35 цнт.
З ріжних нив. — Зміст: Вся людська твар з хвалою прийде (вірш). Чого нам дійсно потреба. Не плоти ради, не плоди (вірш). Найбільший духовний поет (Данте Аліґієрі). Михайло Петрович Старицький, батько українського театру і визначний український поет. Як будуть іти шапи? Ангел та пустельник (оповідане). Дещо цікавого із природи і науки. Зі сьвіта.—Ціна 15 ц.
Зуб за зуб. (оповідане). — Бом (з каліфорнійського житя). Судьба сьвітів. Назва „Русини". — Ціна .... 10 цнт.
Іван Дурак та инші оповідання. Ціна 25 ц.
Історія заложеня Злучених Держав Північної Америки. — Самсон. — До тих, що сьміють ся з пяної людини. — Як Сніжка щось по ночи водило і що то було? (1 ілюстрація). — Бог на земли (Індійська казка). — Свати. — Дні нашої слави і недолї — Ціна 15 ц.
Казки за циганів — Ціна .... 10 цнт.
Казки про жидів. — Зміст: Як Іван жидів мудрував. Вандрівка Івана з жидами. Як Іван водив жидів на гриби, а відтак у ставі потопив. — Мужик з жидом в спільцї. Пан і жид. Казка про жида. Як жид Русина правував. — Ціна .... 15 цнт.
Книжочка рахункова. — Дуже практична книжочка до обчисльованя всяких рахунків; вона є пожиточна так для бизнесменів як і для робітників. З додатком деяких цікавих відомостий. — Ціна .... 30 цнт.
Коротка історія Руси до зруйнованя Січи. Містить богато образків руських князів і гетьманів. — Ціна .. 10 цнт.
Конець „Тітаніка", правдивий опис морської катастрофи. — Ціна ..40 цнт.
І. Листи з пекла. II. Лист шинкаря до чорта і инші оповіданя. — Ціна 25 цнт.
Мужацька доля. Збірка оповідань. — Ціна .... 10 цнт.
Марія. — Зміст: Марія (уривок з поеми Т. Ш.). На чужині (вірш). Скором (оповідане). Рік 1908-тий в старім краю. Людоїдство в Конґо. Клопоти кума Софрона (вірш). — Ціна 10 цнт.
Многострадальний народ. (Отляд історії українського народу). — Ціна 20 цнт.
Найкрасші пісні, як: вояцькі, коломийки, любовні, жартобливі і думки. — Ціна ....20 цнт.
Навернений ґрішник. — Ціна .. 20 цнт.
Народний рух австро-угорський Русинів. — Ціна .... 20 цнт.
Напад на Січ. — Ціна .... 5 цнт.
Не снує душі живої!... Присьвята українському народови в Злучених Державах і в Канаді в тяжких хвилях його житя, на зараню великих надій для покріплення духа. — Ціна .... 15 цнт.
Оповідане про Алі Бабу і сорок розбійників. Арабська казка. — Ціна 20 цнт.
О підземних скарбах. — Природна розвідка про всякі мінерали, находячі ся в земли і як витворюють ся з них річи необхідні в житю людий. Ціна 25 ц.
Оповіданя про заздрих Богів. — Ціна .... 10 цнт.
Огонь на услугах чоловіка (3 ілюстрації). Становище пяниці. — Янко Музика. — Свинячий син. — Дні нашої слави і недолї. — Ціна .... 15 цнт.
Порадник для женщин, що хочуть бути здоровими. — Ціна .... 15 цнт.
Порадник для залюблених або як писати любовні листи. — Ціна .. 35 цнт.
Провідник, практичний підручник до науки анґлійської мови без помочи учителя з доданим словаря. — Ціна $1.50
Портрет Т. Шевченка, поменьшене портрету славного артиста-маляра Ф. Красіцького. Величина 13x16 цалів на тривалім папери. — Ціна .. 20 цнт.
Під прапором свободи. Вибір патріотичних деклямацій. — Ціна ... 30 цнт.
Пісні про Канаду і Австрію. Пригоди з житя еміґрантів, писані віршом. — Ціна .... 40 цнт.
Покуса. — Зміст: Покуса (оповідане). З парафіяльної школи (оповідане). Я тут голова (оповідане). Пісня про Канаду. 11.000 метрів над землею. Руському серцю (вірш). Вік людий, звірят і ростин. — Ціна .... 10 цнт.
Принц і нуждар. Дуже занимаюче оповідане славного американського писателя Марка Твейна в перекладі В. Держируки. — Ціна .... 50 цнт.
Притча про садівника та инші оповіданя, гуморески і сатири. — Ціна .. 40 цнт.
Промови, деклямації і желаня на хрестинах, заручинах і весїлю для кумів, старостів і дружбів. — Ціна .. 10 цнт.
Про конець сьвіта. — Ціна ...... 15 цнт.
Про нутро земли (з 22 образками). — Розкази про будову земли і її передпотопові здобутки. — Ціна .. 25 цнт.
Про Христофа Колюмба та відкрите Америки (2 ілюстрації). — Закон не спинить пиянства, тільки виховане. — Ріп Ван Вінкель (Вашінґтон Ірвінґ). — Дні нашої слави і недолї. Ціна 15 ц.
Руський штукар. 212 гарних штук до забави. — Зміст: Часть I. Забави фізичні і хемічні. Часть II. Штуки з картами. Часть III. Штуки рахункові. Часть IV. Штуки жартобливі. — Ціна .... 50 цнт.
Рицар і смерть. — Ціна ...... 5 цнт.
Розмова Поляка з Русином. — Дуже веселий вірш, в котрім Русин висьміває польську пиху. — Ціна .. 10 цнт.
Релїґійні вірованя старинних народів. — Зміст: Релїґія Єґиптян. Релїґія Халдейців. Первісна релїґія Індусів. Ісповідники релїґії Брама. Релїґія Будди. Релїґія Перзів. Релїґія Жидів. Релїґія Греків. Релїґія Римлян. — Ціна 20 цнт.

Гроші належить посилати на почтовий або експресовий моні-ордер на імя, яке подано у понизшій адресї. Моні-ордер належить долучити до замовленя.

Адреса:
„SVOBODA"
83 Grand Str., Jersey City, N. J.

РУСЬКИЙ ЛІЧНИЧИЙ ІНСТИТУТ.

(Старокраєвого християнського лікаря.)

Се лічниче заведене має вже вироблену славу. Спеціяльно лічать тут застарілі жолудкові недуги, як також перестуджене, запалене легких і другі внутрішні недуги, епілепсію і секретні недуги мущин і женщин. Цілковито вилічую з ревматизму, пухлини і ран, лишай і скірні викиди. Ліки виробляють ся під доглядом лікаря і з вибраних зіл привезених зі старого краю. Лікар говорить по руськи.

Інститут отворений що-дня від рана до 7-ої вечером і виключаючи неділь.

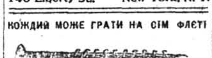
Dr. BUKKI'S MEDICAL INSTITUTE
407 East 58th Str., New York, N. Y.
(перед тим Nebiros Medical Cure.)
25—

ВІЙНА! ВІЙНА! ВІЙНА!

Лиш за 35 центів почтовими марками вишлемо Вам 50 найновійших фотографічних репродукций і докладну мапу терену війни Австрії, Росії, Франції і Німеччини з образками цісарів і ґенералів. Адресуйте до: 4в-

ORIOL CO.,
140 Liberty St., New York, N. Y.

КОЖДИЙ МОЖЕ ГРАТИ НА СІМ ФЛЕТІ

Сей інструмент є найновійшого винаходу і видає милий звук; хто буть без науки може грати, після висиланих враз з флетом вказівок. В кількох хвилях наберете вправи. Грайте в хаті, на бали і забавах. Незбувайте вільні хвилї на нічім. Ціна враз з пересилкою лиш $1.75. Гроші висилайте моні-ордером до: 4в-

ORIOLE CO., Dept. S. D.
140 Liberty St., New York, N. Y.

КНИЖОЧКИ ПЛАТНИЧІ для Братств і Товариств до вписуваня місячних вкладок, можна дістати в друкарни „Свобода" по цїні 7 цнт. штука.

НОВІСТЬ! Для ПАМЯТИ і для виразу любови для нашої РІДНОЇ ЗЕМЛІ в часі теперішної ЕВРОПЕЙСЬКОЇ ВІЙНИ І ПОБІДИ нашого МОНАРХА над ворогами, зістали вибиті гарні памятні МЕДАЛІ в виді ДЕВІЗКИ до зигарка і БРОШКИ для наших дівчат і жінок. Вони є зроблені з вічно тревалого срібла і представляють ГОЛОВУ НАЙДОРОЗШОГО НАМ СТАРЕНЬКОГО МОНАРХА ФРАНЦА ЙОСИФА I. і його союзника цісаря ВІЛЬГЕЛЬМА II.

Під сподом НАШІ СЛАВНІ ВОЯКИ, котрі проливають кров за НАШУ ВІЛЬНІСТЬ, відчас тоєе, коли ми тут живемо в достатку і вигоді.

Ціна кождої річи з пересилкою 35 центів.
Гроші присилайте марками. 24-25

CARPATHIAN CO.,
2118 Bryant Ave., New York City.

ХТО ЩЕ НЕ МАЄ КАЛЕНДАРЯ

УКРАЇНСЬКА РОДИНА

на рік 1915.

ХАЙ СПІШИТЬ З ЗАМОВЛЕНЄМ.

Зміст сего календаря дуже богатий і ми певні що вдолить й найвибагливійшого читача. Там є: Історія України й Канади, ґеоґрафічний нарис українських земель, історія українського шкільництва в Канаді і що найважнїйше праця „Про велику европейську війну". Оповідання, нариси і жарти переплітають поважний матеріял.

Понад 70 ілюстраций прикрашує 300 сторін друку.

ВАЖНЕ: Там є також нарис житя славного канадійського розбійника І. Кравченка.

RUSKA KNYHARNIA
850 Main Street, Winnipeg, Man.
Canada.

СПЕЦІЯЛІСТА
лічить недужих мущин, женщин і дітий.

ОГЛЯДИНИ БЕЗПЛАТНІ — ДОБРА НАГОДА ДЛЯ НЕДУЖИХ У **Dr. J. C. Brown** — ПОРАДА БЕЗПЛАТНА

котрий лічить уміло недуги жолудка, серця, легких, утроби, кишок, уший, носа і горла. Недуги женщин лічу без операції, також лічу ревматизм, недуги кровні і скірні мущин і женщин.

Коли терпите з причини висше згаданих недуг, або чуєте яку будь зміну на гірше у Вашім здоровлю, не віддавайтесь розпуці і не думайте, що уже більше не відзискаєте здоровля доки я Вам того не скажу, а памятайте, що уділяю поради лікарської даром. Поміг я уже богато нещасливим, котрих другі лікарі не могли вилїчити і дораджували операцію одиноку дорогу до житя.

Я укінчив один з найлїпших університетів в сьвітї з відзначенєм і лічивєм знаменито через 36 літ найтяжші недуги і в моїм офісї находять ся найлучші прирядн до розсліджуваня недуг і лїченя їх. Маю знамениту Х-сьвітлячу машину, котрою осьвітлюю внутренности тіла чоловіка і пізнаю через се всі вади. Маю також машину витворюючу електрику, якою вилїчивєм богато сильних болїв голови, ревматизму і т. п. Маю також много инших машин електричних, однак не буду тут того згадувати.

Отже не оминіть тої спосібности, не занедбуйте на гірше Ваших недуг, щобисьте тяжко не захорували.

МІЙ АДРЕС: 19-30

50 WEST 36th STREET, NEW YORK, N. Y.

недалеко 6-тої евні на другім поверсї.

Отворено від 9 рано до 8 веч. щоденно; в неділю від 10 рано до 2 попол.

ТИСЯЧІ ДОЛЯРІВ щоденно видають люди, щоби послухати славних співаків і музиків.

Можете чути у своїй власній хаті все те без надзвичайного кошту, на наших славних ґрамофонах, які продаємо за готівку або на сплату

ПО $1.00 МІСЯЧНО
З МІСЯЧНА ПРОБА БЕЗПЛАТНО.

25 і 50 співів і утворів музичних даром. Письменна ґаранція на 15 літ. Пишіть до нас по наш безплатний ілюстрований катальоґ.

Royal Phonograph Co., 91 E. 4th Street, Dep. 5.
11— **New York, N. Y.**

20 ужиточних предметів даємо зовсім ДАРОМ до кождої годинки

Щоби переконати всіх, що лиш у нас можете купити по найнизшій фабричній ціні найлїпші 14 K. Gold Filled годинки, ґарантовані на 20 літ, на жадане вишлемо кождому до вільного отляненя гарну криту годинку, з трема конвертами, оздібно ґравірованими, середної величини, з найлїпшим сьвітовим осередком (верком). За таку годинку инші фірми жадають щонайменьше $25.00; але наша спеціяльна ціна є лиш $5.25, а кромі сего, коли вишлете замовлене тепер, дістанете 20 ужиточних предметів в додатку до годинки зовсім даром, а іменно: гарний футерал на годинку, гарний ланцушок з дармовисом, перстінь (сиґнет), гарну дамську бранзолєту, якорну шпильку до дамської годинки, шпильку до краватки, спинки до манкетів, 4 спинки до ковнірців, фонтенове перо, зеркальце і гребінь, ґарантовану бритву, пасок до бритви, мидярку, пенцель, файку, ножик і револьвер. Разом 20 дуже гарних і ужиточних дарунків зовсім **ДАРОМ**.

Коли хочете скористати з сеї рідкої нашої оферти, то витніть се оголошене і пришліть нам враз з Вашою точною адресою і залучіть 25 центів почтовими марками на депозит, щоби ми були певні, що Ви дійсно хочете купити, а ми сейчас вишлемо Вам сю годинку враз з сими 20-ма дарунками зовсім **ДАРОМ**. Коли по одержаню переконаєтесь, що годинка є такою, як описано і що дарунки є як найлїпші, тоді заплатите решту $5 за годинку і дрібні кошти пересилки дарунків, які дамо Вам зовсім **ДАРОМ**. В противнім случаю непотребуєте платити ані цента і ми звернемо Вам Ваш депозит.

УВАГА. З причини, що ми одержуємо від ріжних людий листи, в яких вони скаржать ся, що другі фірми, до яких вони висилали свої замовленя, не давали їм сего, чого вони надїялись, ми заявляємо, що ми не маємо нічого спільного з цїними ошуканчими фірмами, які оголошують ся у богатьох часописях. Наша компанія є американська і дає усе те, що оголошує. Тому купуйте годинки впрост від нас, а ми запевняємо Вас, що таких знаменитих годинок і так гарних дарунків не дістанете ніде инде. (З Канади мусить бути належитість надіслана вповнї з гори).

Всі замовленя і листи просить ся адресувати ось-так: 21-22-24-25

AMERICAN JEWELRY COMPANY, Dept. 123, ST. LOUIS, MO.